

Osebe, ki so v delovnem razmerju

1. Šifre podlag za zavarovanje in vrste zavarovanj

Osebe, ki so v delovnem razmerju v Republiki Sloveniji (RS), so v zavarovanje vključene po naslednjih šifrah podlag za zavarovanje:

- **001** - osebe, ki so v delovnem razmerju v RS pri podjetju, zavodu, drugi organizaciji ali delodajalcu, podružnici tujega poslovnega subjekta ter izvoljeni ali imenovani nosilci javne ali druge funkcije,
- **002** - osebe v delovnem razmerju pri delodajalcu s sedežem v RS, ki so poslane na delo ali na strokovno izpopolnjevanje v tujino, če niso obvezno zavarovane v državi, v katero so bile poslane
- **008** - osebe, ki so zaposlene pri tujih in mednarodnih organizacijah in ustanovah, tujih konzularnih in diplomatskih predstavništvi s sedežem v RS, če ni z mednarodno pogodbo drugače določeno
- **013** - osebe, ki so v delovnem razmerju v RS pri osebah, ki samostojno opravljajo poklicno ali gospodarsko dejavnost,
- **016** - osebe, ki so zaposlene pri fizičnih osebah,
- **029** - osebe, ki so v delovnem razmerju v RS pri osebah, ki opravljajo poklicno dejavnost kot edini ali glavni poklic,
- **034** - udeleženci javnih del,
- **036** - osebe, ki delajo nad polnim delovnim časom pri drugem delodajalcu (dopolnilno delo).

Osebe, zavarovane po zgoraj navedenih šifrah podlag za zavarovanje, so vključene v vsa štiri socialna zavarovanja (pokojninsko in invalidsko ter zdravstveno zavarovanje, zavarovanje za starševsko varstvo in zavarovanje za primer brezposelnosti).

2. Zavezanec za vložitev prijave v zavarovanje (prijava, sprememba in odjava iz zavarovanja) in za plačilo prispevkov

Zavezanec za vložitev prijave v zavarovanje in za plačilo [prispevkov](#) je delodajalec.

Zavezanec za vložitev prijave v zavarovanje za osebe, ki so zaposlene v RS, po šifri podlage za zavarovanje 008, je delodajalec, če izvaja obveznosti po slovenskih predpisih. Če jih ne izvaja, pa je zavezanec zavarovanec sam. V slednjem primeru je zavarovanec tudi sam zavezanec za plačilo prispevka.

Zavezanec za prijavo je tudi zavezanec za prijavo sprememb v zavarovanju in za vložitev odjave iz zavarovanja.

3. Dokazila za ugotavljanje lastnosti zavarovanca iz naslova delovnega razmerja

Dokazila za ugotavljanje lastnosti zavarovanca iz naslova delovnega razmerja po šifrah podlage za zavarovanje **001, 002, 008, 013, 016** in **029** so:

- pogodba o zaposlitvi (za šifro podlage za zavarovanje 002 - pogodba o zaposlitvi, iz katere izhaja napotitev na delo oziroma strokovno izpopolnjevanje v tujino),
- potrjena [prijava prostega delovnega mesta oz. vrste dela](#), kadar se ta prijava po predpisih zahteva,
- [delovno dovoljenje](#), če gre za prijavo tujca, ki za delo v RS potrebuje delovno dovoljenje in če gre za dnevnega migranta tudi dovoljenje za prebivanje (več o zavarovanju tujcev, ki za opravljanje dela v RS potrebujejo delovno dovoljenje, je v [Navodilu za obvezno zavarovanje tujcev, ki za opravljanje dela v RS potrebujejo delovno dovoljenje](#)).

Dokazila za ugotavljanje lastnosti zavarovanca po šifri podlage za zavarovanje **034** so:

- pogodba o zaposlitvi zaradi opravljanja javnih del,
- pogodba o vključitvi v program javnega dela, sklenjena med brezposelno osebo in Zavodom RS za zaposlovanje.

Dokazila o lastnosti zavarovanca po šifri podlage za zavarovanje **036** so:

- pogodba o zaposlitvi pri drugem delodajalcu,
- soglasje delodajalca (-ev), pri katerem(-ih) je zavarovanec že zaposlen s polnim delovnim časom,
- potrdilo Zavoda RS za zaposlovanje v primeru opravljanja deficitarnih poklicev (če ni dejavnost vzgoja in izobraževanje).

Po potrebi lahko Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije (ZZZS) zahteva tudi druga dokazila, potrebna za ugotovitev lastnosti zavarovanca iz naslova delovnega razmerja.

4. Trajanje zavarovalnega razmerja

Zavarovanje iz naslova delovnega razmerja traja od dneva sklenitve pogodbe o zaposlitvi oz. dneva nastopa dela, določenim v pogodbi o zaposlitvi, do dneva prenehanja pogodbe o zaposlitvi.

Nastop dela je dogovorjen v pogodbi o zaposlitvi. Če datum nastopa dela v pogodbi o zaposlitvi ni določen, se kot datum nastopa dela šteje datum sklenitve pogodbe o zaposlitvi.

Pogodba o zaposlitvi po 77. členu [Zakona o delovnih razmerjih](#) (ZDR-1) preneha veljati:

- s potekom časa, za katerega je bila sklenjena,
- s smrtjo delavca ali delodajalca-fizične osebe,
- s sporazumom ,
- z redno ali izredno odpovedjo,
- s sodbo sodišča,
- po samem zakonu, v primerih, ki jih določa ZDR-1 (zaradi ugotovljene invalidnosti I. kategorije ali pridobitve pravice do invalidske pokojnine ter zaradi prenehanja veljavnosti delovnega dovoljenja - 119. člen ZDR-1),
- v drugih primerih, ki jih določa zakon.

Pravila, kdaj se delavca prijavi in odjavi po šifri podlage za zavarovanje **002** (s katerim dnem se ga prijavi v zavarovanje po tej šifri), so objavljena na povezavi [Pravice med potovanjem in bivanjem v tujini](#), pod naslovom "Napotene na delo v tujino".

5. Odjava iz zavarovanja – dokazila o prenehanju pogodbe o zaposlitvi

V primeru prenehanja pogodbe o zaposlitvi je delodajalec dolžan odjaviti delavca iz obveznih socialnih zavarovanj v roku osem dni od prenehanja pogodbe o zaposlitvi. Odjavo vloži na obrazcu M-2, ob vložitvi odjave pa je dolžan izkazati tudi prenehanje pogodbe o zaposlitvi.

Poleg obrazca M-2 mora delodajalec tako predložiti na vpogled:

- redno ali izredno odpoved pogodbe o zaposlitvi,
- sporazum o prenehanju pogodbe o zaposlitvi,
- pogodbo o zaposlitvi za določen čas,
- potrdilo o odjavi dela tujca (če tujcu preneha pogodba o zaposlitvi pred pretekom veljavnosti dovoljenja za zaposlitev ali dovoljenja za delo, mora delodajalec ob odjavi obvezno predložiti potrdilo o odjavi dela tujca, kar je določeno v 51. členu [Zakona o zaposlovanju in delu tujcev](#) – več o tem v [Navodilu za obvezno zavarovanje tujcev, ki za opravljanje dela v RS potrebujejo delovno dovoljenje](#)) ali
- dokazilo, da je pogodba o zaposlitvi prenehala po samem zakonu (pravnomočna odločba o ugotovljeni invalidnosti I. kategorije ali o pravici do invalidske pokojnine).

V primeru, ko preneha pogodba o zaposlitvi večjemu številu delavcev zaradi stečaja ali prisilne likvidacije (104. člen ZDR-1), prisilne poravnave (105. člen ZDR-1) oziroma v drugih primerih prenehanja delodajalca (107. člen ZDR-1) lahko delodajalec namesto, da predloži odpovedi pogodb o zaposlitvi, na obrazec M-2 v

opombe vpiše, da gre za *odpoved zaradi stečaja, prisilne likvidacije, prisilne poravnave oz. prenehanja delodajalca*.

6. Pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja

Zavarovanci iz naslova delovnega razmerja so zavarovani za pravico do plačila zdravstvenih storitev, medicinskih pripomočkov, zdravil in živil za posebne zdravstvene namene (več o teh pravicah na tej [povezavi](#), pod naslovom posameznih pravic), pravico do povračila [potnih stroškov](#) v zvezi z uveljavljanjem zdravstvenih storitev ter pravico do [nadomestila plače](#).

Te pravice se uveljavljajo v obsegu in skladno s pogoji, določenimi v [Zakonu o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju](#) in [Pravilih obveznega zdravstvenega zavarovanja](#).

7. Navodila in druga pojasnila

a. Prijava v zavarovanje na podlagi sodbe sodišča

Povzetek navodila Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje (ZPIZ): Ugotavljanje lastnosti zavarovanca na podlagi pravnomočnih odločitev v delovnih sporih v primerih prekrivanja priznanega obdobja delovnega razmerja z zavarovanji, ki so bila tekoče vzpostavljena (št. 22-02100/2011, z dne 05.10.2011):

Sprejem prijav v zavarovanje, ki so vložene na podlagi sodb sodišč, s katerimi je ugotovljen obstoj delovnega razmerja za določeno obdobje, ki je že zaključeno oz. je ugotovljeno nezakonito prenehanje delovnega razmerja in je bil delodajalec dolžan sprejeti delodajalca nazaj na delo, je urejen na naslednji način:

- S sodbo sodišča je ugotovljen obstoj delovnega razmerja za določeno obdobje, ki je že zaključeno

Kadar je s sodbo sodišča ugotovljen obstoj delovnega razmerja za določeno obdobje, ki je že zaključeno, delodajalec vloži zahtevo za ugotovitev lastnosti zavarovanca pri pristojni območni enoti ZPIZ. Območna enota ZPIZ na podlagi vložene zahteve izda odločbo glede ugotovitve zavarovalnega razmerja oz. lastnosti zavarovanca. Na podlagi izvršljive odločbe ZPIZ delodajalec vloži prijavo v zavarovanje za obdobja, za katera je bila s to odločbo ugotovljena lastnost zavarovanca.

- S sodbo sodišča je ugotovljeno nezakonito prenehanje delovnega razmerja in je bil delodajalec dolžan sprejeti delavca nazaj na delo (reintegracija)

Kadar je s pravnomočno sodbo sodišča ugotovljeno, da je bilo prenehanje delovnega razmerja nezakonito in je delodajalec dolžan sprejeti delavca nazaj na delo, delodajalec na prijavno odjavni službi ZZS vloži prijavo v zavarovanje za delavca za naprej. V obrazec M-1, v rubriko 14 - datum pričetka zavarovanja, vpiše dan, ko je bil zavarovanec na podlagi sodbe sodišča s strani delodajalca pozvan nazaj na delo (dan nastopa dela se ne preverja).

Za ureditev obveznega zavarovanja za nazaj, pa delodajalec vloži zahtevo za ugotovitev lastnosti zavarovanca pri pristojni območni enoti ZPIZ. Območna enota ZPIZ na podlagi vložene zahteve izda odločbo glede ugotovitve zavarovalnega razmerja oz. lastnosti zavarovanca. Na podlagi izvršljive odločbe ZPIZ delodajalec vloži prijavo v zavarovanje za obdobja, za katera je bila s to odločbo ugotovljena lastnost zavarovanca.

Kadar kljub priznani pravici delavca, da se vrne na delo, delodajalec tega dela sodbe ne izvrši in delavec

dela ne nastopi, se primer obravnava kot je opisano pod prvo alineo. (npr. v primerih ko delodajalec ne posluje več, delavec je že zaposlen pri drugem delodajalcu ipd.).

b. Prijava v zavarovanje na podlagi več pogodb o zaposlitvi pri istem delodajalcu

Povzetek navodil ZPIZ: Prijava v zavarovanje na podlagi več pogodb o zaposlitvi pri istem delodajalcu do skupno polnega delovnega časa (št. 02430-576/2009, z dne 08.07.2009):

Urejanje delovnega razmerja (npr.: za dva krajša delovna časa od polnega, za določen in nedoločen čas) za različni delovni mesti pri istem delodajalcu z dvema pogodbama o zaposlitvi je nesmiselno in nedopustno oziroma v nasprotju z veljavno delovno pravno zakonodajo.

V nadaljevanju je urejeno vlaganje prijav v zavarovanje v primeru dveh pogodb o zaposlitvi pri istem delodajalcu. Dve sočasni prijavi v obvezna socialna zavarovanja iz naslova zaposlitve pri istem delodajalcu (ista registrska številka zavezanca) na podlagi dveh pogodb o zaposlitvi s krajšim delovnim časom nista dovoljeni. Tudi če sta takšni pogodbi sklenjeni, se vloži le ena prijava v zavarovanje:

1. Če sta sklenjeni dve pogodbi o zaposlitvi za različni delovni mesti s krajšim delovnim časom:
vloži se le ena prijava (obrazec M-1), v rubriko 16 – Delovni/zavarovalni čas zavarovanca pa se vpiše seštevek ur dela na obeh delovnih mestih.

2. Če je delovno razmerje na enem od delovnih mest sklenjeno za določen čas, na drugem pa za nedoločen čas:

vloži se le ena prijava v zavarovanje (obrazec M-1), vsi podatki v obrazcu M-1 pa se vpišejo za delovno mesto, za katero je sklenjeno delovno razmerje za nedoločen čas, v rubriko 16 – Delovni/zavarovalni čas zavarovanca pa se vpiše seštevek ur dela na obeh delovnih mestih.

3. Če je delovno razmerje na obeh delovnih mestih sklenjeno za določen čas, vendar z različnim številom ur:

vloži se le ena prijava (obrazec M-1), vsi podatki v obrazcu M-1 se vpišejo za delovno mesto, za katero je sklenjeno delovno razmerje za večje število ur, v rubriko 16 – Delovni/zavarovalni čas zavarovanca pa se vpiše seštevek ur dela na obeh delovnih mestih.

4. Če je delovno razmerje na obeh delovnih mestih sklenjeno za določen oziroma nedoločen čas in z enakim številom ur:

vloži se le ena prijava (obrazec M-1), vsi podatki na obrazcu M-1 se vpišejo za eno od delovnih mest, ki ga določi vložnik prijave, v rubriko 16 – Delovni/zavarovalni čas zavarovanca pa se vpiše seštevek ur dela na obeh delovnih mestih.

5. V primerih, ko je vložena prijava v zavarovanje na podlagi pogodbe o zaposlitvi s krajšim delovnim časom, pa se za istega zavarovanca (EMŠO zavarovanca izkazuje istovetnost) pri istem delodajalcu (ista registrska številka), sklene pogodba o zaposlitvi še za eno delovno mesto:

Potrebno je vložiti:

- odjavo iz obveznih zavarovanj na podlagi prve pogodbe o zaposlitvi za prvo delovno mesto,
- novo prijavo v obvezna socialna zavarovanja na podlagi pravil v točkah od 1 do 4.

6. V primerih, ko je vložena prijava v zavarovanje v skladu z 2. točko (kombinacija zaposlitve za določen čas in nedoločen čas na različnih delovnih mestih), pa je prenehalo delovno razmerje na delovnem mestu za določen čas z iztekom časa je potrebno vložiti:

- odjavo iz zavarovanja za skupno število ur delovnega časa (na podlagi obeh pogodb o zaposlitvi),
- novo prijavo v zavarovanje za število ur delovnega časa po pogodbi o zaposlitvi za nedoločen čas.

c. Delovni čas zavarovanca in polni delovni čas zavezanca (Rubrika 16 in 17 na obrazcu M-1)

Pri delovnem času zavarovanca (Rubrika 16 na obrazcu M-1) ločimo polni in možni delovni čas. Polni delovni čas zavarovanca znaša od 36-40 ur na teden (prvi in drugi odstavek 142. člena ZDR), možni pa od 1 – 40 ur na teden. Izjema so javna dela, kjer polni delovni čas znaša 40 ur na teden, možni delovni čas zavarovanca pa od 20 do 40 ur na teden.

Polni delovni čas zavezanca (Rubrika 17 na obrazcu M-1) znaša od 36- 40 ur na teden. Izjema so javna dela, kjer polni delovni čas zavezanca znaša 40 ur na teden. **Polni delovni čas zavezanca je enak polnemu delovnemu času zavarovanca.**

Primer:

Delodajalec ima lahko na različnih delovnih mestih določen različen polni delovni čas.

Za delavca, ki ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi s polnim delovnim časom in dela na delovnem mestu, za katerega je določen polni delovni čas 40 ur na teden, se v rubriki 16 in 17 obrazca M-1 vpiše 40 ur.

Za delavca, ki ima sklenjeno pogodbo o zaposlitvi s polnim delovnim časom in dela na delovnem mestu, za katerega je določen polni delovni čas 36 ur na teden, se v rubriki 16 in 17 obrazca M-1 vpiše 36 ur.

Za delavce, ki opravljajo javna dela, se v rubriki 16 in 17 obrazca M-1 vpiše 40 ur.